

Arnavutluk Madencilik Sektörü

Genel Bilgiler

Zengin krom, nikel, bakır gibi metallerin yansıra ve kireçtaşı ve mermer gibi metal olmayan kaynaklara sahip Arnavutluk'ta madencilik sektörünün uzun bir geçmişi bulunmaktadır. Ülkedeki ilk jeolojik harita 1922 yılında hazırlanmış, ilk madencilik kanunu ise 1929 yılında uygulamaya geçirilmiştir.

Madenlerin çıkarılması ve işlenmesi 1944-1994 yılları arasında devlet işletmeleri tarafından yürütülmüştür. Bu dönemde madencilik, Arnavutluk'un en önemli ihraç ürünleri olmuştur. Ülke krom, bakır ve nikel kaynakları bakımından zengin olup, 1980'li yılların sonunda dünyanın en büyük 3 üncü krom üreticisi haline gelmiştir. Ancak 1990-1991 ve 1997-1998 yılları arasında ülkede yaşanan kaos ortamı nedeniyle maden işletmelerinin çoğu faaliyetlerine son vermiştir.

1994 yılında Kabul edilen yeni madencilik kanunu ile maden çıkarma ve işleme faaliyetleri özelleştirilmiştir. Bu tarihten sonra çok sayıda küçük, orta ve büyük işletme madencilik faaliyetlerine başlamıştır. 2005 yılından itibaren dünya piyasalarında maden fiyatlarının artmasına bağlı olarak başta Çin merkezli firmalar olmak üzere çok sayıda yabancı firma maden üretme ve işleme imtiyazları olarak, üretim faaliyetlerine başlamıştır.

Arnavutluk Enerji Bakanlığı (www.energija.gov.al) bünyesindeki Doğal Kaynaklar Ulusal Ajansı (AKBN- www.akbn.gov.al) tarafından belirlenen sahalarda işletme imtiyazları için ihaleler düzenlenmektedir. İhaleye girmek isteyen firmalar, Arnavutluk'ta Ulusal Ticaret Merkezine (QKB- www.e-albania.al) kayıt yaptırarak, yerli şirket kurmak zorundadır. İmtiyaz süreleri genellikle 30-35 yıl için düzenlenmektedir. İşletme imtiyazı alan yerli ve yabancı firmalar, işleme faaliyetine başlamaları için tekrar QKB'ye başvurmaları gerekmektedir.

Arnavutluk Enerji Bakanlığının verilerine göre 2015 yılı sonu itibariyle, 113 adedi Bulqiza bölgesindeki krom çıkarma izinlerine ilişkin olmak üzere 640 kadar madencilik ruhsatı düzenlenmiştir. Söz konusu lisansların 40'ı, tamamı Türkiye, Kanada, Çin ve İtalyan olmak üzere yabancı firmalar için düzenlenmiştir. Düzenlenen lisanslar kapsamında maden işleme sahaları 75.4 km²'yi bulmaktadır.

Ülkede 2013 yılında 141 milyon dolar, 2014 yılında 175,5 milyon dolarlık madencilik ürünleri üretimi gerçekleştirilmiştir. Krom üretimi, 2014 yılı itibariyle toplam üretimin %76'sını oluşturmaktadır. İreçtaşı ve diğer doğal taşlar üretimi ise %12'lik payla ikinci sırada yer almaktadır. Ülkede, 1980'li yıllarda yıllık 2.3 milyon tonu bulan petrol üretimi halihazırda 0.8 milyon ton civarındadır.

Madencilik sektörü toplam 4,300 kişiye istihdam sağlamaktadır. Bunu %69'u krom üretiminde istihdam edilen personel oluşturmaktadır. Sektörün GDP'ye katkısı %0.7 kadardır.

Krom

Arnavutluk, dünyanın önde gelen krom üreticilerinden birisidir. Toplam rezervlerin 36.9 milyon tonu bulunduğu tahmin edilmektedir. Krom rezervleri üç bölgede yoğunlaşmıştır;

-Kuzeydoğudaki Tropoja (6.1 milyon ton rezerv, %26.48 Cr2O3) ve Kukës bölgesi (6.8 milyon ton rezerv, %21.2 Cr2O),

-Orta kesimlerdeki Bulqiza ve Lura kütlesi (12 milyon ton rezerv, %38 Cr2O)

-Güneydoğudaki Shebeik-Pogradec kütlesi (7.5 milyon ton rezerv, %30 Cr2O3)

Ülkede halihazırda 250 lisanslı krom işletme faaliyeti bulunmaktadır. Krom sektöründeki en önemli sorun, ruhsatsız/kaçak işletilen madenlerdir. Çoğu zaman yerel ve/veya merkezi otoritelerin göz yummaları ile kaçak olarak işletilen madenler, ruhsatlı işletmelerin çalışmalarını engellemekte ya da usülsüz yollarla devralmaya çalışmaktadırlar.

1.Krom, 2. Baker, 3. Ferro-Nikel, Nikel-Silikat, 4. Bakır

Bakır

Arnavutluk'taki bakır madenlerinin rezervlerinin düşük, yoğunluğunun az ve sahaların derinde olması nedeniyle bakır madenciliği çok gelişmemiştir. Yine de, Mirdita bölgesindeki Spaçi ve Perlati sahaları ile Korça'daki Rehova sahaları, toplam 6.774.113 ton rezervleri ve %1.79 Cu yoğunlukları ile önemli yatırım potansiyeli barındırmaktadır.

Ülkemizden de bir madencilik firması Kuzeydeki Manela ve Labroş sahalarında bakır çıkarma ve Fuşaras'taki fabrikada işleme faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Ferro-Nikel ve Nikel Silikat

Arnavutluk'taki en geniş maden rezervleri ferro-nikel ve nikel silikat sahalarıdır. Toplam 364 milyon olduğu tahmin edilen rezervler;

- Librazhd bölgesinde (84.4 milyon ton)
- Prrenjas bölgei (66.1 milyon ton)
- Bilishti bölgesi (110.1 milyon ton)
- Has-Kukes-Lure bölgesi (102.8 milyon ton)

Halihazırda 5 ayrı bölgede aktif olarak faaliyet gösteren 26 işletme lisansı bulunmaktadır.

Petrol

Arnavutluk'ta ham petrol üretimi yıllık 650.000-800.000 arasında değişmektedir. Üretimin %45'i iç pazarda tüketimkte, kalan kısmı ise ihraç edilmektedir. Ülkedeki en büyük petrol üreticisi olan Kanada merkezli Bankers Petroleum yanısıra 5 firma daha az miktar petrol üretimi yapmaktadır.

Bankers Petroleum firması, 2016 yılı içeriisinde Çin merkezli Geo-Jade Petroleum Corporation firmasına 392 milyon Euro bedel ile satıldığına dair haberler yer almış olmakla birlikte, satış işleminin sonuçlanıp sonuçlanmadığı henüz teyid edilmemektedir.